

ETKİN OKUMA

İ ⇒ **İZLE**
S ⇒ **SOR**
O ⇒ **OKU**
A ⇒ **ANLAT**
T ⇒ **TEKRARLA**

Bu yöntem kitaptan okuyarak öğrenmeyi kolaylaştıran ve sınav başarısını yükselten bir yöntemdir. **İSOAT** yöntemi ile öğrenme beş basamaktan oluşacak şekilde şöyle düzenlenmektedir.

İZLE (Gözet)

Bölüm içerisinde ne anlatıldığını anlayabilmek ve genel bir fikir edinmek amacı ile baştan sona 3-4 dakika süre ile göz gezdirin. Bu göz gezdirme işlemi sırasında bölümdeki ana başlıklar, alt başlıklar, koyu renk veya italik harflerle yazılmış yerleri, şekil, grafik ve resimlerin alt yazıları, paragrafların ilk ve son cümleleri, varsa bölüm özetini okuyun.

Böyle sistemli göz atma işlemi ile yazarın anlatmak istediği ana fikir ve önemli noktaları bulmuş olursunuz.

Eğer ders kitabındaki bir bölümün değil de, kitabın kendisi hakkında genel fikir sahibi olmak istiyorsanız sırayla göz atmanız gerekenler şunlardır;

- Kitabın adı
- Yazarı
- İlk baskısının yayın yılı ve eldeki baskının yayın yılı
- Önsöz ve giriş bölümü
- İçindekiler bölümü
- Kaynakça bölümü
- Bölüm başlıkları

Genellikle okunmadan atlanan ön söz ve giriş bölümünde yazar, kitabı yazmaktaki amacını, yazarken seçtiği çizginin sebebini ve bazı konuları hangi sebeple dışında bıraktığını anlatır. Kitap konusunda fikir sahibi olmak için bu bölümlerin okunmasında büyük yarar vardır.

SOR

Kitabın veya bölümün ya da ünitenin içine dalmadan önce kendi kendinize o bölümü okumakla ne kazanmak istediğinizi sorun.

"Bu bölümü veya kitabı neden okuyorum?"

"Beni özellikle neler ilgilendiriyor?"

Bu soruları çıkartmak için bir yol da göz attığımız bölümdeki başlıkları, alt başlıkları, koyu renk basılmış yerlerin soruya çevrilmesidir. Bu tür soruların çıkartılması sorularınız cevaplarını arayarak ve bir amaç gözeterek okumanızı sağlar.

*Çıkartılan soruların bir kağıda veya bir kartona yazılması çok yararlıdır.

BU SORULARA CEVAP VERİLMEYEN OKUNURSA "ÖĞRENME" OLMAZ.

Soruları çıkartırken özellikle şu noktalara dikkat edin.

- ✓ Tanımlarla ilgili sorular sorun. Birçok derste tipik sınav soruları böyledir.
- ✓ Benzerlik ve farklılıklar ile ilgili sorular sorun. Bu sorular öğrencinin birbirine yakın iki veya daha fazla kavram arasındaki fark ve benzerlikleri ayırt edip edemediğini ölçer.
- ✓ Dersin konusuna göre "NE?", "NASIL?", "NEREDE?", "NE ZAMAN?" gibi soru zamirlerini kullanarak sorular sorun.
- ✓ Örneklerle ilgili sorular sorun. Böyle sorular öğrenilmiş bir kavramın farklı bir duruma uygulanmasını ölçer.

OKU

Bu aşamada daha önce çıkardığımız sorulara cevap bulmak amacı ile okumaya başlayın. Okuma sırasında kitap üzerinde işaretlemeler yapmalı, karton veya kağıda soruların cevapları yazılmalıdır.

- Yazılan ve işaretlenenler arasında konunun ana fikrini ve anahtar kelimelerin bulunması gerekir. Anahtar kelimeler konunun doğru ifade edilmesine, anlaşılmasına yarar ve çağrışım yaptırır. Bu çağrışımlar hatırlamayı kolaylaştırır. İşaretleme iki şekilde yapılabilir:

- Birincisi, okuma sırasında sorularınıza bulduğunuz cevapların karşısına kitapta "1. soruya cevap", "3 soruya cevap" şeklinde yazabilirsiniz. Bunun yanı sıra geliştirdiğiniz kendinize özgü işaretleme sistemi ile sayfanın yanına işaretler koyabilirsiniz.

Böyle bir işaretleme sistemine şöyle bir örnek verilebilir.

X ⇒ **Önemli**

XX ⇒ **Çok Önemli**

! ⇒ **Dikkat Et**

A ⇒ **Araştır** vb.

- Cevaplar kağıda veya kartona yazılırken önemli olan, ana fikrin ve ona bağlı kavramların seçilmesi, yazılması ve iyice öğrenilmesidir. Çünkü sınavda bunların hatırlanması ipucu görevini görecek ve şartlı refleks biçiminde onlara bağlı yardımcı fikirler ve ayrıntılar hatırlanacaktır.

İyi yazılmış bir kitapta ana fikri yakalayabilmek için şu dört noktaya özel dikkat harcamak gerekir.

1- Prag rafın ilk cümlesinde çoğunlukla temel fikir bulunur, sonraki cümleler bu fikri geliştirir, son cümlede bu fikir farklı bir şekilde tekrarlanır.

2- ANAHTAR kelimeler veya işaretlere karşı duyarlı olmak gerekir. Bu kelimelerin bazıları şunlardır.

Çoğunlukla

Sonuç olarak

Özet olarak

Kısacası

Her zaman

Bu kelimelerden sonra daima konu ile ilgili önemli fikirler gelir.

3- Tablo, şekil, şema ve grafikler metinde anlatılan fikri kısa yoldan ifade eder ve can alıcı noktalarını ortaya koyar. Ayrıca tablo, grafik, şekil ve şemalar metin içindeki birden çok fikrin karşılaştırılmasına imkan verecek biçimde de düzenlenebilir. Böylece sayfalar boyu anlatılanları bir bakışta görmek ve kavramak mümkün olabilir.

4- Bölüm özetleri, bir bölüm içindeki ana fikri verir ve bölümü ana hatları ile özetler. Bu işlemlerin **15 - 25** dakikada tamamlanması gerekir.

ANLAT

Bu aşamada kitap ve defterleri kapatarak sadece karta veya notlar çıkartılan kağıda göz atarak soruların cevabını kendi kendinize ve sesli olarak anlatın.

Anlatma sırasında önemli notların ve anahtar kelimelerin kullanılması esastır. İhtiyaç duyulursa notlara bakılabilir. "Anlat" yöntemi içindeki önemli bir adım olduğu için atlanmaması gerekir.

Birçok öğrenci bu basamağı zaman kaybı gibi görmek veya içinden (sessiz olarak) anlatmak eğilimi taşır. Bir kere daha hatırlatmak gerekir ki, bir sınavdaki başarınız ders başında geçirdiğiniz süreye değil, yaptığınız tekrar sayısına bağlıdır.

Yüksek sesle tekrarın **4** yararı vardır

- 1-** Zihin dağılmasını önler. Sessiz tekrarlarla daha kolay hayallere dalınabilir, zihin çalışma dışı konulara kayabilir.
- 2-** Sesli tekrar dikkati yüksek tutar.
- 3-** Kelimelerin telaffuz edilmesi, onların hafızaya yerleşmesini ve hatırlamayı kolaylaştırır.
- 4-** Anlatırken önce soruyu sorun sonra cevabı verin. Soruya bağlı olarak cevap zincirleme olarak hatırlanır. Sınav sırasında da soru geldiğinde cevabın aynı şekilde hatırlanması mümkün olur. Bu aşamanın **4-5** dakika sürmesi gerekir.

TEKRARLA

Bu aşamada karton ve notlar kaldırılarak bölümün baştan sona tekrar edilmesi gerekir. Bu kararın süresi yaklaşık **4-5** dakikadır.

★ Hafızadan tekrarlanamayan bilgi öğrenilmemiş demektir. Eğer hatırlamakta zorluk çektiğiniz bölümler varsa, atlayın ve onları daha sonra ele alın.

★ Öğrendiğinizden emin olmanız için sorunun, ana fikri ve anahtar kelimeleri çağrıştırmaya ve cevabın zincirleme olarak hatırlanması gerekir.

★ Öğrenmek için ders başında çok vakit geçirmek değil, çok sayıda tekrar yapmak gerekir.

★ Bu yöntemle ders çalışırken bir bölümün 20-40 dakikada okunup özetlenebilmesi gerekir. Yöntemi öğreninceye kadar kısa bir süre için, bu süre uzayabilir. Yöntemi öğrendikten sonra bu süreye uymak için zorluk çekmeyeceksiniz. Ayrıca bu yöntemle çalıştığınız bir dersi hem daha iyi hatırlayacaksınız, hem de daha kolay tekrarlayacaksınız, kısacası bu yöntemle çalıştığınız dersi gerçekten öğreneceksiniz.